

ОБЛАСНА ИНСПЕКЦИЈА РАДА БАЊАЛУКА (1920–1929); 1920/1929 (АНАЛИТИЧКИ ИНВЕНТАР)

Анстракт: Обласна инспекција рада у Бањалуци основана је de facto 1920. године постављањем инг. Ивана Виличића за обласног инспектора рада. Први инспекторат рада на подручју Босне и Херцеговине основан је 1907. године, да би се, стварањем нове државе, Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, приступило даљој регулацији и ширењу службе обртног надзора. Функције инспекција рада биле су, између осталог, надзор над условима рада, испитивање положаја радништва и његовог односа са послодавцима, евидентирање несрећа на раду и издавање радних дозвола за стране упосленике. Обласне инспекције рада, као самостална правна лица, укинута су 1929. године њиховим укључењем у одјељења за социјалну политику и народно здравље под новооснованим банским управама. Иза Обласне инспекције рада у Бањалуци остале су свега двије кутије архивског материјала, које се чувају у Архиву Републике Српске у Бањалуци. Овом приликом објављујемо информативно средство са детаљном историјском биљешком и аналитичким пописом за седам (од осам) архивских јединица у фонду.

Кључне ријечи: Инспекција рада, Област Бањалука (1918–1929); Област Бихаћ (1918–1929); радничко законодавство; услови рада; раднички повјереници; раднички синдикати; несреће на раду; цијене намирница; шегртске школе

А.) Уводна напомена:

Пред читаоцем се налази информативно средство фонда Обласна инспекција рада Бањалука (1920–1929; 1920/1929). Информативно средство је састављено из два дијела. Први дио је опис на нивоу фонда израђен по Општој међународној норми за опис архивске грађе – ISAD(G)2. Бројеви у заградама иза рубрика представљају њихове нормиране бројеве према датом стандарду. Други дио представља аналитички попис садржаја фонда израђен на "класичан" начин, према редослиједу предмета у оквиру архивских јединица, са дјеловодним бројем, описом садржаја предмета, техничком опаском и бројем листова и страница у сваком предмету. За ову прилику испуштен је попис за осму архивску јединицу, тј. попис страних радника и службеника који, односно

за које се доставља молба за радну дозволу. Исти се може пронаћи на крају цјеловитог инвентара који се чува у досијеу фонда.

Б.) Стандардизован опис фонда:

Сигнатура (3. 1. 1): BA ARSBL, 15

Назив (3. 1. 2): Обласна инспекција рада Бањалука

Вријеме настанка грађе (3. 1. 3): 1920/1929

Ниво описа (3. 1. 4): Фонд

Количина и носач (3. 1. 5): 2 кутије (0,2 д/м); папирна грађа

Назив ствараоца (3. 2. 1): Обласна инспекција рада Бањалука

Историјат ствараоца (3. 2. 2):

Након завршетка генералног штрајка радника у Босни и Херцеговини 1906. године, Земаљска влада за Босну и Херцеговину је – у склопу формалног одговора на социјалне тегобе и на радничку акцију – 9. априла 1907. године донијела Наредбу којом се успоставља и дефинише дјелокруг рада обртног надзорника, односно првог инспектора рада у Босни и Херцеговини. Основни задаци надзорника били су контрола спровођења обавеза обртника за заштиту живота и здравља радника, употребе радника, радног времена, спискова успеленика, радничких исказа, подизања обртничког подмлатка итд.¹ Земаљска влада је 19. јануара 1911. године одредила да обртни надзорник може имати повјеренике као своје помоћнике који обављају службу за одређено подручје, при чему су му директно подређени.² У складу с тим, прва инспекција рада на терену Босне и Херцеговине била је централизована, са једним обртним надзорником са сједиштем у Сарајеву. Након завршетка рата, стварања Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца у децембру 1918. године, те почетног рада на унификацији законодавства и институционалног устројства, цивилне власти су приступиле оснивању нових инспекција рада са пуноправним инспекторима задуженим за обртни надзор у одређеној територијално-управној цјелини. Претходећи кровној уредби о инспекцији рада за читаву Краљевину, краљевским указом од 3. септембра 1920. године на мјесто шефа тиме новоуспостављене Обла-

¹ *Гласник закона и наредаба за Босну и Херцеговину – година 1907*, Сарајево

² *Гласник закона и наредаба за Босну и Херцеговину – година 1911*, Сарајево

сне инспекције рада у Бањалуци постављен је инг. Иван Виличић, дотадашњи службеник Генералне инспекције вода.³ Као надређено, Министарство за социјалну политику је 5. октобра 1920. о томе обавијестило Окружну област у Бањалуци, чији је терен покривала новоуспостављена Обласна инспекција рада.⁴ Поред Области Бањалука, нова Обласна инспекција рада била је надлежна и за Област Бихаћ, при чему је у свој дјелокруг окупила сљедеће срезове: Бањалука (градски и сеоски), Босанска Дубица, Босанска Градишка, Босански Нови, Дервента, Котор Варош, Приједор, Прњавор и Тешањ у Области Бањалука, те Бихаћ, Босанска Крупа, Босански Петровац, Цазин, Кључ и Сански Мост у Области Бихаћ. Иван Виличић је, како обавјештава Окружну област Бањалука, 11. октобра 1920. године преузео дужност и привремено уселио своју службу у Хотел "Босна" у Бањалуци.⁵ Виличић је све до укидања Обласне инспекције рада био њен шеф.

На приједлог министра за социјалну политику В. Куковца, 21. маја 1921. године прописана је, а 24. јуна 1921. и објављена, Уредба о инспекцији рада. Надзор над радом свих предузећа у Краљевини – осим жељезничких и рударских – дат је Средишњој инспекцији рада, њој подређеним обласним инспекцијама рада, те специјалним инспекцијама рада. Према Уредби, средишњи инспектор рада, као начелник у оквиру Министарства социјалне политике, управља, надзире, издаје упутства, рјешава по жалбама на одлуке подређених инспектора, прикупља и уређује статистику итд. Обласни инспектор, у рангу секретара или инспектора у надређеном Министарству, да би били постављени, морају имати три године комесарског радног искуства, односно завршен технички факултет са пет година радног стажа у својству инжењера или хемичара у већем предузећу. Обласни инспектори рада имају сљедеће задатке: врше надзор над направама у радионицама и становима битним за заштиту радника, врше надзор над правилним запошљавањем, одобравају прековремени рад, контролишу правила, контролишу вођење радних спискова, надзире запошљавање ученика и младих радника, "проучавају положај радничке класе у радионицама и предузећима, њихове привредне прилике и начин њиховог живота уопште", "испитују узроке привредних сукоба између послодаваца и радника", посредују, воду статистику о штрајковима, провјеравају узроке несрећних случајева итд. Они имају овлаштење да "у свако доба радног времена, дана или ноћи" могу ући ради прегледа у сва предузећа и одјељења у свом дјелокругу; могу вршити преглед и без присутних овлаштених лица, власника или управника; могу при том водити све потребне стручне особе (љекаре, хемичаре и друге); могу добити на увид све документе и књиге "уколико се ови тичу сазнања радних услова и заштите радника, а уколико то не би било про-

³ *Службене новине Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца*, II/215, 30. септембар 1920.

⁴ АРСБЛ, 4, 62, 1.

⁵ АРСБЛ, 4, 62, 2.

тивно прописима других закона"; могу и саслушати све раднике и управитеље, "старајући се да тиме на ометају рад у предузећу"; могу наредити потребне измјене, дати рок, казнити власника, те наредити затварање оног погона који је неадекватан. Такође, власници предузећа су добили дужност да редовно извјештавају инспектора рада о почетку и прекиду рада предузећа, о техничких промјенама, о сваком несрећном случају, о броју и узроку оболијевања, те о сваком штрајку и радном спору. Према посебном захтјеву инспектора, они су дужни пружити и сљедеће обавијести: бројно стање радника, висина надница, прехрана радника, казне, отпуштања, радно вријеме, осигурање, социјална и културна питања и све промјене које се односе на услове рада.⁶ Што се контекста тиче, Уредба је донесена у вријеме разраде и успоставе унифицираног радничког законодавства, како под притиском радничко-синдикалних и револуционарних струјања одоздо тако и у погледу на примјере међународне легислативе. У то вријеме донесена је и Уредба о радничкој комори (1921), а затим и Закон о заштити радника (1922) и Закон о социјалном осигурању радника (1922).⁷ Коначно, 30. децембра 1921. године донесен је и Закон о Инспекцији рада, објављен 28. марта 1922. године.⁸

Дана 7. септембра 1921. године донесена је Наредба којом је потврђено фактичко стање у вези са надлежностима Обласне инспекције рада у Бањалуци. Краљевина је подијељена на 21 надзорнички округ, при чему је инспектор рада у Бањалуци задржао надлежност над окрузима Бањалука и Бихаћ.⁹ Инспектори рада су 1924. године добили додатну оперативну надлежност. На основу Закона о заштити радника, министар социјалне политике 9. јула 1924. године донио је Правилник о запошљавању страних радника, којим је онемогућено слободно запошљавање недржављана без претходне дозволе инспектора рада, која се издаје на основу упућене молбе.¹⁰ Нешто касније је донесен детаљнији Правилник о упослењу страних радника, којим је подробније дефинисана ова проблематика.¹¹ Инспектори рада су задржали ову надлежност и у деценији након великих управних реформи из 1929. године.

Дана 16. марта 1926. године Министарство социјалне политике је обртну инспекцију реорганизовало у 10 инспекцијских округа, уз осам инспекција парних котлова и двије инспекције за пловидбу, при чему је укинута Обласна

⁶ *Службене новине Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца*, III/139, 24. јун 1921.

⁷ Види нпр. Užičanin, Salkan, "Radničko i namješteničko zakonodavstvo u Bosni i Hercegovini (1918–1929)", *Glasnik arhiva i Arhivističkog udruženja Bosne i Hercegovine*, god. XLII (2012), Сарајево 2012, стр. 185–206; такође: Рафаиловић, Јелена, "Примена западног законодавства на Балкану: упоредна анализа увођења радничког законодавства у Краљевини СХС и Бугарској", *Годишњак за друштвену историју* (Београд), 1/2014, стр. 75–97.

⁸ *Службене новине Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца*, IV/69, 28. март 1922.

⁹ *Службене новине Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца*, III/248, 4. новембар 1921.

¹⁰ *Службене новине Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца*, VI/166, 23. јули 1924.

¹¹ *Службене новине Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца*, VII/274, 28. новембар 1926.

инспекција рада Тузла и припојена Обласној инспекцији рада Бањалука,¹² што је извршено 10. априла 1926. године.¹³ Три године касније, политичке и управне промјене изазвале су и важну промјену у сфери обртне и радне инспекције. Обласне инспекције рада укинута су провођењем опсежних управних реформи након увођења Шестојануарске диктатуре краља Александра. Са укидањем округа и увођењем бановина, банови, као челници ових нових управних подручја, поред разних послова опште управе, у надлежност добили и заштиту и посредовање рада те инспекцију рада и парних котлова.¹⁴ Према Закону о банској управи од 7. новембра 1929. године, којим је, поред осталих, дефинисан и рад Банске управе Врбаске бановине у Бањалуци, основана су при банским управама одјељења за социјалну политику и народно здравље (као одјељења под бројем VI – тзв. "шесто"). Члан 76. тог закона гласи: "Инспектори рада и инспектори парних котлова врше као стручни референти бана на територији бановине послове по постојећим прописима и одредбама у складу са законом о унутрашњој управи".¹⁵ Тиме су инспекције рада наставиле да дјелују као реферати у оквиру нових банских управа.

Историјат фонда (3. 2. 3):

Фонд је, вјероватно, по престанку рада ствараоца предат новооснованој Банској управи Врбаске бановине 1929. године, која је преузела све надлежности укинутог ствараоца. Фонд је стручно идентификован као такав током 50-их или почетком 60-их година од стране упосленика Среског архива Бањалука, приликом стварања Збирке докумената о радничком покрету, када је из фонда изузето шест предмета и сврстано у новоформирану збирку. Сам фонд је срећен и обрађен 1983. године од стране Гордане Седић, архивисте Архива Босанске Крајине, која је двије кутије материјала подијелила на 15 архивских јединица, притом израдивши сумарни инвентар. Фонд је стављен у ревизију, преуређивање и аналитичку обраду 2015. године од стране мр Владана Вуклиша, архивисте у Архиву Републике Српске. Том приликом су идентификоване тачне године рада ствараоца и граничне године распона грађе; грађа је преуређена у мањи број архивских јединица, њих осам; израђен је аналитички попис материјала, као и стандардизован опис на нивоу фонда. Том приликом обављена је и ревизија на вишем нивоу: шест изузетих предмета враћено је из Збирке доку-

---

¹² Branko Petranović, Momčilo Zečević (prir.), *Jugoslavija 1918–1988: tematska zbirka dokumenata*, Rad, Beograd 1988, стр. 288–302; *Службене новине Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца*, VIII/64, 24. март 1926.

¹³ АРСБЛ, 15, 1, 596/26

¹⁴ "Закон о називу и подели краљевине на управна подручја", 3. октобар 1929. године, у: *Закон о називу и подели Краљевине на управна подручја са Законом о банској управи*, Београд 1933.

¹⁵ "Закон о банској управи", 7. новембар 1929. године, у: *Закон о називу и подели Краљевине на управна подручја са Законом о банској управи*, Београд 1933.

мената о радничком покрету у оригинални фонд; изузета су и по два предмета из фондова Окружне области Бањалука и Банске управе Врбаске бановине, за које је утврђено да припадају овом фонду; такође су из фонда изузета три предмета који припадају фонду Банске управе Брбаске бановине.

Преузимање грађе (3. 2. 4):

Фонд се налазио међу осталом историјском грађом, тј. грађом укинутих стваралаца, која је затечена у просторијама гдје је Архив првобитно основан 1953. године.

Оквир и садржај (3. 3. 1):

Дио фонда чине расписи и инструкције виших органа који се односе на опште пословање органа управе. Значајан дио грађе настао је теренским радом Обласне инспекције рада и односи се на конкретне податке о радништву у разним предузећима, на неправилности у раду тих предузећа у контексту заштите радничких права и њихове безбједности, укључујући и пријаве о повредама на раду. Мањи дио грађе доноси податке о радничким акцијама, синдикатима и изборима радничких повјереника, односно податке о цијенама основних животних намирница. У фонду се чува и неколико статистичких информација о шегртским школама. Већи дио фонда чине молбе за продужење дозволе рада и боравка страних радника и службеника, односно лица која раде на подручју Краљевине СХС а да притом нису њени држављани.

План сређивања (3. 3. 4):

Године 2015. фонд је преуређен у осам архивских јединица тематског садржаја. Оне су: I – Упутства, наредбе, информације и набавке; II – Годишњи извјештаји; III – Подаци о радништву, условима рада и неправилностима; IV – Радничке акције, штрајкови и синдикати; V – Раднички повјереници; VI – Цијене намирница и наднице; VII – Извјештаји о школама; VIII – Евидентирање страних радника и службеника. У оквиру сваке архивске јединице, појединачни предмети су поредани по оригиналном дјеловодном броју.

Услови доступности (3. 4. 1.):

Грађа је доступна без ограничења. Њено коришћење је дефинисано Законом о архивској дјелатности (СГРС 119/08) и Упутством о условима и начину коришћења јавне архивске грађе (СГРС 36/12).

В.) Аналитички попис садржаја

а. ј. 1 број	Упутства, наредбе, информације и набавке Опис докумената (предмета)
223/21	Распис Средишње инспекције рада од 9. априла 1921. у вези са завршетком буџетске године и роком за правдање дотадашњих расхода. На полеђини потписан концепт одговора на распис. (Писано латиницом, машински и ручно; фол. 1/2)
224/21	Преписка о издацима за намјештај за потребе Инспекције рада у 1921. години. (Писано латиницом, машински и ручно; фол. 3/5)
227/21	Распис Средишње инспекције рада од 14. априла 1921, којим се ажурира достава мјесечних извјештаја обласних инспекција рада. Такође се налаже непосредно уношење резултата сваког прегледа у образац мјесечног извјештаја. (Писано латиницом, машински; фол. 1/2)
228/21	Допис Средишње инспекције рада од 13. априла 1921. о употреби отворених пећи на радним мјестима, посебно у Јужној Србији и Босни и Херцеговини, и потреби сузбијања те праксе. Концепт одговора од 25. априла. (Писано латиницом, машински и ручно; оштећен; фол. 2/4)
229/21	Допис Средишње инспекције рада од 21. априла 1921. о обустави вођења обрасца "О стању предузећа" и његовој замјени картотеком. У прилогу образац старог извјештаја. (Писано латиницом и ћирилицом, машински; фол. 2/2)
616/21	Среско начелство Б. Градишка 3. августа 1921. доставља информацију о поступању у случају изгубљених обртничких књижица. (Писано латиницом, машински; фол. 1/1. Издвојено из АРСБЛ, 4, 62, 4)
656/23	Информација од 4. јула 1923. о заказаном увиђају у сврху оснивања и изградње фабрике дјечјих колица у Дервенти у власништву Д. Л. Песаха. (Писано латиницом, машински и ручно; фол. 2/4)
824/24	Градско поглаварство у Б. Новом 3. септембра 1924. извјештава да радови на електрификацији града још нису почели због тога што Државна хипотекарна банка у Београду још није поступила по молби за додјелу кредита.

(Писано латиницом, машински; фол. 1/1)

- 3/25 Упит Округног суда Бањалука од 26. новембра 1925. године о обавезама предузећа "Уна" Б. Дубица према жељезничком особљу, а у вези са парницом Драгоја Момчиловића против тог предузећа. Одговор од 26. фебруара 1926. године о прихваћеном "Радном реду" предузећа са информацијом о постојећим прописима и правилницима у погледу саобраћајног особља.
(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 2/4)
- 80/25 Допис Делегације Министарства финансија за БиХ од 31. јануара 1925. на тему "Повлаштена возња жељезницом; рачунање возарине у путним рачунима", о путним повластицама за државне службенике.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/2)
- 100/25 Посљедња страница дописа Делегације Министарства финансија за БиХ, примљеног 19. фебруара 1925. године, гдје се спомињу путни трошкови чланова бирачких одбора.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/1)
- 14/26 У складу са новим Правилником о упошљавању страних радника, шеф Одсјека за посредовање рада при Министарству социјалне политике (даље у тексту: МСП) 2. јануара 1926. тражи саобраћавање свих увјерења и мишљења према новој законској форми.
(Писано латиницом и ћирилицом, машински и ручно; фол. 2/3)
- 44/26 Исправка у једној ријечи у претходном допису Одјељења за заштиту радника МСП, а у вези са тражењем дозвола за рад од стране страних радника.
(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 1/1)
- 47/26 Препис акта Генералне дирекције посредних пореза од 5. децембра 1925. године о потреби стављања штамбилја на представке и молбе које су по закону ослобођене плаћања такси.
(Писано ћирилицом, машински; фол. 2/4)
- 49/26 Достава легитимације инспектора Г. Виличића од 26. јануара 1926. године Средишњој инспекцији рада ради овјере.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/2)
- 51/26 Допис "Дестилације дрва д. д." Теслић од 18. јануара 1926. којом јављају да су 4 дана раније упутили инспекцији пошиљку колекције њихових производа. На полеђини концепт дописа од 21. јануара,

- којим се шеф Инспекције рада захваљује за пошиљку и моли, ради комплетности колекције, за пошиљку "умјетне смоле у плочама и шипкама у разним бојама".
(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 1/2)
- 87/26 Распис министра социјалне политике од 21. јануара 1926. године са приложеним расписом Министарства правде у вези са новим службеничким листовима, који су сада једнообразни за све ресоре, а који се имају доставити министарству "најдаље до 20. фебруара".
(Писано латиницом и ћирилицом, машински и ручно; фол. 7/13)
- 285/26 Допис Средишњег инспектора рада од 26. јануара 1926. о достављеној му информацији да се неки инспектори "баве узгредно и трговачким, обртним и сличним приватним пословима, па да чак злоупотребљавају и свој службени положај у спекулативне сврхе". У допису пријети кажњавањем.
(Писано ћирилицом и латиницом, машински и ручно; оштећен; фол. 1/2)
- 333/26 Предмет о привременој обустави рада погона Милана Мандића из Дрвара од 8. фебруара 1926. због несазивања комисије ради добијања дозволе за покретање погона са новим локомотивом.
(Писано латиницом и ћирилицом, машински; фол. 4/5)
- 385/26 "Нашичка д. д." Г. Подградци 10. фебруара 1926. враћа распис Инспекције рада средњим главарствима у вези са Правилником о упослењу страних радника, јер је већ поступило по истом.
(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 2/2)
- 387/26 Информација од 11. фебруара 1926. о отварању у Београду хемијске и техничке лабораторије Завода за унапређење индустрије и занатства, која ће радити у сврху "побољшања старих и увођења нових метода".
(Писано ћирилицом, машински; фол. 1/2)
- 432/26 Едикт Великог жупана Врбаске области од 12. јуна 1928. о одређивању комисијског увида у просторије предузећа "Браха" (Индустрије дјечјих колица, дрвенарије и ковинских кревета Браћа Леви и Јосеф Песах) Дервента ради издавања дозволе за уведу електрану.
(Писано ћирилицом, машински; фол. 1/2)
- 484/26 Средишњи инспектор рада 20. фебруара 1926. просљеђује напомену Одсјека за посредовање рада Министарства социјалне политике о обавези поштовања новог Правилника о упослењу страних радника приликом рјешавања предмета запошљавања страних радника.

(Писано ћирилицом, машински; фол. 1/1)

485/26 Преписка у вези са почетком електрификације Добоја од 8. фебруара 1926.

(Писано ћирилицом, ручно; фол. 2/2)

486/26 Ургенција Средишњег инспектора рада од 23. фебруара 1926. којом се тражи да обласне инспекције у року од три дана доставе службеничке листове, јер је први задати рок већ прошао.

(Писано ћирилицом, машински; фол. 1/2)

536/26 Средишњи инспектор рада 3. марта 1926. просљеђује упозорење Одсјека за посредовање рада Министарства социјалне политике, којим се тражи да локалне инспекције не занемарују испуњавање свих рубрика у мјесечним извјештајима о броју дозвола издатих страним радницима.

(Писано латиницом, машински; фол. 1/1)

589/26 Препис информације Генералне дирекције посредних пореза од 24. фебруара 1926. о наплаћивању таксе за набавке канцеларијског и другог радног материјала.

(Писано ћирилицом, машински; фол. 2/4)

591/26 Средишња инспекција рада просљеђује 23. марта 1926. допис Општег одјељења Министарства социјалне политике о таксама које се не требају наплаћивати земљорадничким и занатским задругама.

(Писано латиницом, машински; танак папир, оштећен; фол. 1/1)

592/26 Државни савјет Краљевине СХС 29. јануара 1926. поништава Рјешење министра социјалне политике од 23. априла 1924. године по жалби Ивана Виличића, шефа Инспекције рада, а у вези са распоређивањем у Министарство пољопривреде и вода Краљевине СХС.

(Писано ћирилицом и латиноцом, машински и ручно; фол. 2/4)

596/26 Министарство социјалне политике извјештава 26. марта 1926. о реконструкцији инспекције рада и њеном редуцирању усљед смањеног буџета Министарства. Најављује се и смањење особља, а тиме и повећање радних обавеза преосталих службеника. Поред инспекција у Чачку и Скопљу, укида се и Инспекција рада у Тузли, која се припаја Инспекцији рада Бањалука. Инспекција парних котлова у Бањалуци укида се и припаја оној у Сарајеву. Укида се и Инспекција рада морске пловидбе у Сушаку.

(Писано латиницом и ћирилицом, машински; фол. 3/6)

- 602/26 Министарство социјалне политике извјештава 29. марта 1926. да инспекције рада које преузимају укинуте инспекције морају своје књиге водити и за одјеле које су преузели, а тиме престаје вођење засебних књига укинутих инспекција.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/2)
- 607/26 Испостава Среза Б. Петровац 20. марта 1926. тражи списак успелних страних радника да би о томе извјестила великог жупана Бихаћке области.
(Писано ћирилицом и латиницом, машински и ручно; фол. 3/4)
- 608/26 Министарство социјалне политике 29. марта 1926. просљеђује текст акта Општег одјељења у вези са наплаћивањем таксе на набавке појединих артикала.
(Писано ћирилицом, машински; фол. 1/2)
- 619/26 Средишња инспекција рада 31. марта 1926. просљеђује информацију о измјенама и допунама Закона о таксама.
(Писано латиницом, машински и руком; танак папир, оштећен; фол. 1/2)
- 620/26 Средишња инспекција рада 31. марта 1926. јавља да је у Загребу пронађено 14 комада таксених маркица у апоенима од 50 динара, за које је утврђено да су фалсификати.
(Писано ћирилицом, машински; фол. 1/2)
- 623/26 Обласни шеф Инспекције рада Иван Виличић упутио је 23. јануара 1925. приговор на рачунање путних трошкова. Сматра их деградацијом у односу на свој положај инспектора II класе. Министарство социјалне политике је подржало његов став у допису Економско-рачунском одјељењу од 30. јануара 1925. Министарство финансија упутило је објашњење 5. марта 1926. у корист прве рачунице.
(Писано латиницом и ћирилицом, машински и руком; фол. 3/6)
- 646/26 Допис Министарства финансија Краљевине СХС од 15. марта 1926. на тему "Задуживање и одуживање по распореду пореза, прирезом на пословни промет наплаћен од лифераната".
(Писано ћирилицом, машински; фол. 3/6)
- 676/26 Допис Делегације Министарства финансија за БиХ од 10. априла 1926. о опорезивању тјелесних радника који примају зараду од државе.
(Писано ћирилицом, машински; фол. 2/3)
- 1147/26 Одлука од 26. октобра 1926. о одређивању увида у погоне фирме

"Босна-боа", са списком машинерије одређене за преглед.

(Писано латиницом, машински; фол. 1/2)

- 1152/26 Допис Делегације Министарства финансија за БиХ од 22. октобра 1926. о оснивању Пореског уреда у Б. Шамцу.
(Писано ћирилицом, машински; фол. 2/3)
- 1166/26 Концепт дописа од 10. новембра 1926. којим се од шећеране "Усора" Добој траже узорци њихових производа. Управа шећеране одговара потврдно 13. новембра и најављује слање узорака.
(Писано латиницом, машински и руком; фол. 2/3)
- 1167/26 Фабрика дувана 18. децембра 1926. доставља паковне јединице својих десет (10) производа.
(Писано ћирилицом и латиницом, машински и ручно; фол. 2/4)
- 1178/26 Средишња инспекција рада дописом од 12. новембра 1926. позива обласне инспекторе да сарађују са часописом *Социјални препорођај*, "полу-званичним" гласилом Министарства социјалне политике.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/1)
- 1204/26 Шеф Одсјека за посредовање рада у Министарству социјалне политике 22. новембра 1926. наређује да радничке коморе издају реверсе о примљеној молби за мишљење у погледу упослења страних радника, те да дају повољан приједлог за исте само уколико се ради о дефицитарним професијама, пошто се усљед "кризе беспослице" треба давати предност домаћим радницима.
(Писано латиницом, машински и руком; оштећен; фол. 1/2)
- 1205/26 Инспекција рада 24. новембра 1926. просљеђује наређење Министарства социјалне политике свим рударским предузећима у својој области, којим се налаже да у свим случајевима запошљавања, довођења и продужавања радних дозвола за стране држављане мора постојати и сагласност Удружења југословенских рударских инжењера у Трбовљу.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/1)
- 1214/26 Средишња инспекција рада 25. новембра 1926. доставља формуларе за оцјењивање запослених службеника и помоћног особља. На полеђини је концепт одговора.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/2)
- 1219/26 Средишња инспекција рада 26. новембра 1926. извјештава да на стању посједује 800 до 1.000 примјерака "Правилника о хигијенским и

- техничким заштитним мјерама", те да се исти треба дијелити предузећима по њиховом тражењу. Инспекција рада 8. децембра 1926. тражи слање 50 примјерака и добија позитиван одговор.
(Писано латиницом, машински; фол. 2/4)
- 1232/26 Велики жупан Врбаске области 7. децембра 1926. одређује комисијски преглед у сврху отварања кина у хотелу "Србија" у Б. Градишци, власништво Драгутина Брковића.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/2)
- 1242/26 Средишња инспекција рада доставља 9. децембра 1926. потребне формуларе, уз напомену да шеф Инспекције рада оцјену за 1925. својеручно потпише и хитно достави.
(Писано латиницом, машински и руком; фол. 1/1)
- 1243/26 У повјерљивом допису од 27. новембра 1926. помоћник министра социјалне политике доставља препис повјерљивог акта министра војске и морнарице којим се наглашава потреба регулисања војне обавезе за све оне који раде у државној управи као чиновници и гдје се тражи извјештај о томе да ли су чиновници регулисали своју војну обавезу.
(Писано ћирилицом и латиницом, машински и руком; фол. 1/2)
- 1244/26 Средишња инспекција рада 9. децембра 1926. доставља списак дванаест (12) међународних конвенција ратификованих на пленарној сједници Народне скупштине од 26. новембра 1926. а које се тичу радничких права, незапослености, ноћног рада жена и дјеце итд.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/2)
- 1245/26 Преписка у предмету творнице колица "Браха" Дервента од 10. децембра 1926, а у вези са извршеним увидом у фактичко стање.
(Писано латиницом и ћирилицом, машински и ручно; фол. 2/4)
- 1248/26 Велики жупан Врбаске области 11. децембра 1926. издаје едикт о одређивању комисијског увида у сврху адаптације просторија за отварање кина од стране Мухамеда Церића у Б. Новом.
(Писано ћирилицом и латиницом, машински и ручно; фол. 1/2)
- 1256/26 Средишња инспекција рада 13. децембра 1926. даје упуте како написати годишњи извјештај о раду за 1926. годину.
(Писано латиницом, машински и руком; фол. 1/2)
- 1261/26 Препис Одобрења Одјељења за БиХ Министарства трговине и индустрије од 9. децембра 1926. издатог Рударској управи у Бањалуци за

градњу електричне централе при Руднику мрког угља у Бањалуци.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/2)

- 1262/26 Едикт великог жупана Врбаске области од 15. децембра 1926. о вршењу комисијског увида за потребе градње електране и постављања електричне мреже у Б. Дубици. Након комисијског увиђаја од 29. децембра издата грађевинска дозвола.
(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 1/2)
- 1263/26 Велики жупан Врбаске области 16. децембра 1926. издаје едикт којим се одређује преглед просторија Николе Краљевића из Добоја у сврху отварања кина.
(Писано латиницом и ћирилицом, машински и ручно; фол. 2/4)
- 1283/26 Средишња инспекција рада 20. децембра 1926. информисе обласне инспекције да је са Средишњим уредом за осигурање радника (Загреб) постигла споразум о бесплатној размјени публикације, на основу чега ће инспекције рада добијати примјерак часописа *Radnička zaštita*.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/1)
- 1288/26 Средишња инспекција рада 23. децембра 1926. доставља препис представке Удружења машиниста (Београд) у којој се тражи да се забрани рад у техничко-машинским погонима оним лицима која немају одговарајуће квалификације. Тражи се и давање права првенства у запошљавању домаћим техничарима насупрот страним.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/2)
- 1289/26 "Босна-боа" тражи 22. децембра 1926. рјешавање два преостала питања: 1) питање исплате кауције за одијела радницима, и 2) питање исплате зараде "неколицини радника" с обзиром на промјену у броју дана за које се рачуна мјесечно примање.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/2)
- 128/28 Информација од 4. фебруара 1928. о оснивању Обласне берзе рада у Бањалуци.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/1)
- 147/28 Инспекција рада 14. фебруара 1928. шаље упит МСП о њиховом циркулару, гдје је посљедња реченица нејасна јер је непотпуна, а тиче се страних радника и дозволе за рад.
(Писано латиницом, машински и руком; фол. 2/3)
- 173/28 Обласни одбор Врбаске области 18. фебруара 1928. шаље први број

- новина *Службени лист Врбаске Области*, уз мишљење да се Инспекција рада треба претплатити.
(Писано ћирилицом, машински; фол. 1/1)
- 185/28 Министарство социјалне политике 18. фебруара 1928. извјештава да је предложило Министарству иностраних дјела да се страним радницима ускраћују визе уколико не посједују дозволу за рад. Инспекција рада 15. марта просљеђује мишљење да послодавци морају бити дужни да траже од инспекција рада да им се издају дозволе за стране раднике прије него страни радници аплицирају за издавање визе.
(Писано латиницом и ћирилицом, машински; фол. 3/3)
- 207/28 Министарство социјалне политике 5. марта 1928. просљеђује препис расписа Генералне дирекције пореза Министарства финансија од 20. фебруара о новом Закону о непосредним порезима, посебно у односу на припадљности државних службеника.
(Писано ћирилицом, машински; фол. 4/4)
- 229/28 Допис шефа Инспекције рада од 16. марта 1928. делегацији Министарства финансија у Сарајеву у вези са правдањем расхода кредита и просљеђивањем одговарајућих информација Пореском уреду.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/1.)
- 284/28 Обласна инспекција рада Нови Сад 10. априла 1928. моли Инспекцију рада Бањалука да јој пошаље цијену "продатих спискова радника, а непродате спискове уколико такви постоје да врате овој Инспекцији".
(Писано латиницом, машински; ћирилични печат; фол. 1/1)
- 300/28 Допис Инспекције рада од 1. маја 1928. великом жупану Врбаске области којим се тражи да се Инспекција позове приликом сваког извиђаја и колаудације, па тако "и у овом случају".
(Писано латиницом, машински; фол. 1/1)
- 301/28 Одјељење за заштиту радника Министарства социјалне политике шаље 24. априла 1928. распис "свим великим жупанима" да престану издавати радницима пасоше за одлазак на рад у Њемачку, јер то ствара непотребне трошкове, док они у Њемачкој, с обзиром на бројку од 1,3 милиона незапослених, не могу добити посао. Изузеци се могу направити само уз дозволу јавних берзи рада.
(Писано латиницом, машински; ћирилични печат; фол. 1/2)
- 334/28 Средишња инспекција рада обавјештава обласне инспекције рада 30. априла 1928. да је Министарство трговине и индустрије одлучило да

се у свим стручним школама уведе предмет Социјална заштита радника.

(Писано латиницом, машински; фол. 1/1)

- 339/28 Средишња инспекција рада извјештава 20. априла 1928. да је одобрено да се из буџета за други квартал текуће године на име путних кредита издвоје средства од укупно 8.000 динара.
(Писано латиницом, машински и руком; фол. 1/1)
- 370/28 Средишња инспекција рада доставља 15. маја 1928. *Службене новине* са Уредбом о отварању и затварању занатских и трговачких радњи и Уредбом о регулисању радног времена.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/1)
- 376/28 Порески уред Бањалука 15. маја 1928. доставља исказ привремених признаница на основу наређења за исплату и тражи да се, због истека рока, све признанице оправдају до краја мјесеца.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/1)
- 377/28 Набављачка задруга државних службеника у Бањалуци 18. маја 1928. извјештава да је обавезно да сваки државни службеник буде члан те задруге.
(Писано ћирилицом, машински; фол. 1/1)
- 382/28 Средишња инспекција рада 16. маја 1928. јавља да је министар одобрио, према молби Удружења југословенских инжињера и архитеката, свим чиновницима – инжињерима под Министарством социјалне политике одсуство од 31. маја до 7. јуна ради учествовања на прослави "Ослобођења и Уједињења" и годишњој скупштини удружења у Љубљани.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/1)
- 383/28 Инспекција рада 19. маја 1928. понавља своју молбу Делегацији министарства финансија у Сарајеву за правдање признаница и слање обрачуна.
(Писано латиницом, машински и руком; фол. 2/2)
- 392/28 Министарство социјалне политике 22. маја 1928. подноси реферат о увођењу два нова принципа кроз нову Уредбу о упослењу страних радника.
(Писано латиницом, машински; фол. 5/5)
- 398/28 Доставница расписа Генералне дирекције пореза (није приложен), примљеног 27. маја 1928.

- (Писано ћирилицом, машински; фол. 1/1)
- 431/28 Едикт великог жупана Врбаске области од 12. јуна 1928. којим се одређује комисијска расправа и колаудација ради отварања електричне централе у Б. Градишци.
(Писано ћирилицом, машински; фол. 1/2)
- 460/28 Наредба поглавара Среза Бањалука Јове Кошчице од 25. јуна 1928. за прославу државног празника Видовдана.
(Штампано латиницом, машински; фол. 1/1)
- 463/28 Одобрење Министарства социјалне политике од 20. јуна 1928. свим службеницима министарства и подређених му установа да могу узети одсуство ради присуствовања свечаности откривања спомен-костурнице на Церу.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/1)
- 481/28 Министарство социјалне политике 29. јуна 1928. преноси информацију Генералне дирекције пореза да су послови које врше раднички повјереници и изборни одбори по Закону о заштити радника ослобођени од плаћања таксе по пропису тачке 5 Закона о таксама.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/1)
- 484/28 Министарство социјалне политике извјештава 30. јуна 1928. да је Јадранска стража приредила лутрију у сврху скупљања средстава за набавку школске лађе за Ратну морнарицу. Министар је "наредио, да о предњем обавестите подручно особље и најенергичније се постарате да се срећке ове Лутрије у што већем броју растуре, и тиме допринесе остварењу намјењеног задатка".
(Писано латиницом, машински; фол. 1/1)
- 546/28 Министарство социјалне политике 30. јуна 1928. доставља препис повјерљивог акта Министарства иностраних послова којим се објашњава како стране амбасаде могу да се обраћају само том министарству, а конзулати само локалним управним и судским властима на свом подручју.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/2)
- 555/28 Шеф Одсјека за посредовање рада Министарства социјалне политике 6. јула 1928. доставља два примјерка Наредбе о приватно-професионалним берзама рада и два примјерка Правилника о повластицама у вожњи незапослених радника (нису приложени).
(Писано латиницом, машински; фол. 1/1)

- 767/28 Средишња инспекција рада 5. децембра 1928. тражи од Инспекције рада да до краја јануара 1929. достави годишњи извјештај о раду, да би се информације из истог уврстиле у годишњи извјештај Средишње инспекције рада, који би дао "тачну слику, социјалног положаја радништва у свима деловима наше државе, кретање радне снаге у свим врстама заната и индустрије, тачну статистику о свим индустријским и занатским предузећима и у њима запосленог радништва".
(Писано латиницом, машински; фол. 1/1)
- 777/28 Наредба поглавара Среза Бањалука од 12. децембра 1928. за прославу рођендана краља Александра, уз протокол.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/2)
- 799/28 Поглавар Среза С. Мост 16. јануара 1929. извјештава да на подручју среза "нема страних радника".
(Писано ћирилицом, машински; фол. 1/1)
- 812/28 Инспекција рада 20. децембра 1928. од Дирекције државног рудника Љубија тражи ажуриран списак страних радника. Дирекција одговара доставницом списка (списак није приложен).
(Писано латиницом, машински и руком; фол. 1/2)
- 817/28 Допис Министарства социјалне политике од 21. децембра 1928. у вези са наплатом таксе за љекарско увјерење.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/1)
- 1928-05-09 Уговор о закупу, закључен 9. маја 1928. у Бањалуци, између закуподавца др Токе Букинца, љекара из Бањалуке, и Државног ерара Краљевине СХС. Предмет закупа су просторије у новој кући доктора Букинца, у Пашићевој улици, и то двије собе, предсобље и комора за дрва, које се закупљују као канцеларијски простор за Инспекцију рада.
(Писано ћирилицом, машински; фол. 2/2)

а. ј. 2   Годишњи извјештаји
број   Опис докумената (предмета)

- 1925-01-16 Извјештај Инспекције рада за 1924. годину, написан на седам (7) страница, са информацијама о провођењу радничке заштите, запошљавању радника и њиховом економском положају.
(Писано ћирилицом, машински; фол. 6/6. Недостаје прва страница. Издвојено из

АРСБЛ, 9)

- 42/26   Годишњи извјештај Инспекције рада у Тузли (бр. 1249/25 од 6. јануара 1926), упућен Инспекцији рада у Бањалуци.
Годишњи извјештај Инспекције рада у Бањалуци за 1925. годину. Инспектори су током 1925. на подручју Бањалучке, Тузланске и Бихаћке жупаније обавили 1.071 инспекцију у 752 предузећа, и то у 121 индустријском, 503 обртничка и 128 трговачких предузећа. Извјештава се и о бројном, старосном и полном стању у радничкој популацији.
(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 24/23. Дио издвојен из АРСБЛ, 207, бр. 400)

а. ј. 3.   Подаци о радништву, условима рада и неправилностима

број   Опис докумената (предмета)

- 226/21   Пријава о несрећи на раду у Парној пилани и творници кутија у Г. Подградцима од 23. априла 1921.
(Писано латиницом, машински и ручно; дио на њемачком; фол. 2/4)
- 727/21   Казнени лист од 25. августа 1921. против Петра Ивезића, власника радње у Бањалуци, због прекршаја Уредбе о радном времену.
(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 1/1)
- 747/21   Адем Турчинхоџић 25. августа 1921. подноси молбу за одобрење десетодневног (десеточасовног?) рада. Молба је ријешена позитивно.
(Писано латиницом, ручно; фол. 1/1)
- 743/21   Казнени лист од 25. августа 1921. против бањалучког сајције Ј. Штруцла (Struzzi) због кршења члана 1 Уредбе о радном времену.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/1)
- 761/21   Пријава малољетног Дервиша Џонлића из Бањалуке од 24. августа 1921. против месара Пере Поповића због неплаћања 200 круна за чување његове марве од зоре до вечери; дао отказ због сталног вријећања.
(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 3/4)
- 766/21 до
832/21   Молбе обртника и занатлија за дозволу продужења радног времена у њиховим радњама, поднесене 25. августа 1921. у Бањалуци. Све молбе су позитивно ријешене. Молбе су поднијела сљедећа лица: Урош П. Стефановић (трговац), Изидор Леви (кројачки мајстор),

Марија Кокановић (власница књижаре), пословође Медицинске дрогерије "Цисар и друг", браћа Дивјак (механичарска радња), Миле Јанковић (трговина жељеза и сировина), Јово Петровић (?) (обућар), пословође Трговине мјешовитом робом "Коста Вујић и син", Хамдија Бећирбашић у име Николе Мајкића (бријач), Мато Буљан (обућар), Јоцо (Јово?) Тешановић, Хасиб Бекрић (обућарски обртник), Јово Наумовић, М. (?) Енгл, Ристо Кеџман (обућар), Јово Поповић-Делић (тровац), Омер Бакаловић (?), Јонас Вајс (тровац), Хасан Сајтовић (?) (тровац), Саво и Владо Миловановић (трговци), Стево Марић (тровац), Нико Клиндић (златар и кујунџија), Јосип Микић (бријачки обртник), Хинко Хрувај (?) (сајџија), Авцо Хаци-Мешиновић, Мухаремага Курјаковић (обућарски мајстор) и Иво Башић (постоларски мајстор).

(Писано ћирилицом и латиницом, ручно и машински; фол. 27/29)

293/24 Казнени спис Инспекције рада бр. 30/24, покренут инспекцијским увидом од 8. марта 1924. у пословање "Шипадове" пилане у Добрљину. Фирма је увела трећу смјену, при чему је установљено да око 600 радника који су распоређени у смјене током свог радног времена ради без икакве паузе. Поред тога, радници погона израде кутија и ложачи раде по 12, а бравари по 10 сати дневно.

(Писано латиницом и ћирилицом, машински и ручно; фол. 12/18)

38/25 Секретар Општег радничког савеза Рудолф Хитер 22. јануара 1925. тражи инспекцијски увид у рад предузећа "Сана д. д." Кључ, јер је послодавац продужио радно вријеме од 8 на 12 сати без дозволе власти. Инспекција рада налаже укидање отказа за раднике који су протестно напустили посао.

(Писано латиницом, машински; фол. 1/1)

42/25 Пекарски помоћник Суљо Хациавдак тражи од Инспекције рада интервенцију због лошег поступања пословође код Младена Ђурчије, који им је дао отказ када су тражили договор о прековременом раду. Према првобитном договору, помоћник је радио седам мјесеци, уз погодбу од 375 (касније 400) динара недељно и килу хљеба.

(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 1/1)

68/25 Увид у пријаву токарског шегрта Ивана Овсенија од 5. фебруара 1925, који тврди да је отпуштен из Дирекције жељезница "Шипада", а да је био спријечен да похађа шегртску школу и да му је ускраћено увјерење. Управа предузећа тврди да је био слаб радник и да је школу похађао уз недовољан успјех.

(Писано латиницом и ћирилицом, машински и ручно; фол. 2/2)

- 83/25 Спор између конобара Фахрудина Шербића и гостионичара Тоше Панића од 10. фебруара 1925, у којем Шербић тражи неисплаћену мјесечну плану коју рачуна на 400 динара. Панић тврди да су морали дати отказ због помањкања посла, те да може исплатити 300 динара. (Писано латиницом, машински и ручно; фол. 1/1)
- 1016/25 Ургенција трговца Милована Косановића из Бањалуке од 13. новембра 1925. у име свог рођака Јове Косановића, за кога тврди да је повријеђен радећи у фирми "Босна-боа" и да му је степен иваљидности утврђен на 70%. (Писано латиницом, машински и ручно; фол. 4/5)
- 1135/25 Концепт дописа Инспекције рада од 11. децембра 1925. упућеног великом жупану Врбаске области, којим се даје мишљење о обавезном одмору између свака четири радна сата. (Писано латиницом, машински и ручно; фол. 1/1)
- 1177/25 Стругара Дрвар ("Шипад") 12. децембра 1925. доставља 12 уговора за шегрте (нису приложени). (Писано латиницом, машински и ручно; фол. 1/1)
- 11/26 Извјештај Окружног уреда за осигурање радника о увиђају од 18. јануара 1926. о смртном случају радника Николе Гелемановића, Ђуре Шљиварића и Салиха Муминовића, односно тежим повредама Јосипа Врбичека и Стјепана Стивина, запослених у предузећу "Р. Турчић и синови" у Каоцима код Прњавора. Услед помањкања адекватног склоништа на шумском радилишту током зиме, радници су преминули током спавања услед тровања (вјероватно угљен-моноксидом), јер су покушавали загријати лађарску собу која није имала прозоре. Селим Муминовић је погинуо такође током ноћи, када се у импровизованом склоништу на њега срушила наслага дрва, коју је потом захватио пламен. Предузеће је поднијело лажну пријаву о несрећном случају, у којој се тврди да је радник настрадао од удара грома. Утврђено је да на шумским радилиштима нема нити једне бараке. (Писано латиницом, машински и ручно; фол. 2/3)
- 43/26 Депеша Пере Ђурка од 20. јануара 1926, који је претходно био запослен код Јозе Водановића, а којом се тражи интервенција ради исплате неизмирених дуговања према њему као раднику. (Писано латиницом и ћирилицом, машински и ручно; фол. 4/6)
- 45/26 Одјелење за заштиту радника МСП 7. априла 1926. године тражи списак румунских радника на њеном подручју. У прилогу се налази

списак румунских радника (укупно 17).

(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 2/3)

- 109/26 Поглавар Среза С. Мост 28. фебруара 1928. јавља да на територији тог среза нема запослених страних радника.
Поглавар Среза Б. Дубица 1. марта 1928. јавља да на територији тог среза има запослених седам (7) страних радника, и то у пилани "Уна".
(Писано ћирилицом, машински; фол. 2/3)
- 264/26 Дирекција државног рудника Бањалука 28. јануара 1926. и Рударско сатништво за Босну и Херцеговину (Сарајево) 1. фебруара 1926. уз дописе Инспекције рада достављају спискове страних радника (који нису приложени).
(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 2/2)
- 267/26 Земаљска банка за БиХ 25. јануара 1926. шаље попис страних држављана запослених у њиховим заводима на подручју Бањалучког округа (списак није приложен).
(Писано латиницом, машински; фол. 2/1)
- 266/26 "Усора" Добој 27. јануара 1926. извјештава да ће, у договору са радничким повјереницима и у складу са новом Наредбом о нерадној суботи послје подне и недељи, радно вријеме суботом трајати од 7 до 12:30.
(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 1/2)
- 268/26 Пријава Ивана Гргића, цигларског мајстора из Славонског Брода, од 30. јануара 1926, у случају против насљедника Микана Ракића, послодавца из Старог Мартинца (Прњавор), због непоштовања договорене обавезе.
(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 6/9)
- 286/26 "Адрија боксит" – испостава Дрвар (Adria Vauxit – rudarsko i industrijalno d. d. Zagreb), јавља 25. јануара 1926. да код себе нема запослених страних радника.
(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 1/2)
- 291/26 "Босна-боа" 8. фебруара 1926. шаље списак циркулариста (4).
(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 3/5)
- 314/26 Пријава о несрећи на раду у Државним жељезницама – Ложионица Бањалука, од 26. јануара 1926.
(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 2/3)

- 352/26 Преписка – упит Окружног уреда за осигурање радника од 29. јануара 1926. и концепт одговора о интервенцији у предузећу "Даница д. д." Босански Брод, које је кршило уредбе о радном времену и прековременом раду.
(Писано ћирилицом и латиницом, машински и ручно; фол. 2/4)
- 355/26 Доставница два уговора о шегртовању Хусеина Курбеговића код Вида Чекића (или Четића) од 5. фебруара 1926.
(Писано ћирилицом, ручно; фол. 1/2)
- 371/26 Молба за издавање легитимације циркуларисти Стипи Рачићу од 6. фебруара 1926, запосленом у фирми "Босна-боа".
(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 1/2)
- 376/26 Фабрика дувана Бањалука 8. фебруара 1926. упућује списак радника по одјељењима, са акордима и платама – стање за мјесец јануар текуће године.
(Писано ћирилицом, машински и ручно; лист великог формата)
- 379/26 Преписка са "Босна-боа" од 19. фебруара 1926. о неисплаћеној плати за тројицу радника са радилишта у шуми Борја.
(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 3/4)
- 384/26 "Босна-боа" Бањалука 9. фебруара 1926. упућује молбу за издавање легитимације обученом циркуларисти Латифу Карахалиловићу.
(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 1/1)
- 402/26 "Босна-боа" у дописима од 15. фебруара 1926. тражи дозволу за покретање прековременог рада током три мјесеца у три дана у недељи, у складу са законским могућностима и споразумом са радницима пилане.
(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 3/4)
- 476/26 Стругара у Дрвару ("Шипад") шаље 18. фебруара 1926. списак радника за које траже да им Инспекција рада достави потребне радне легитимације. У приложеном списку наводе се 92 радника Стругаре, од којих су четворица млађи од 18 година, па се за њих такође тражи дозвола да могу радити на циркуларној пили, ради праксе. Инспекција рада 25. фебруара одговара да легитимација тренутно нема, те да предузеће умјесто тога води евиденцију.
(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 7/7)
- 501/26 Дирекција Државног рудника Бањалука 27. фебруара 1926. доставља молбе за продужење дозволе рада и боравка за својих седамнаест

(17) страних радника; молбе су заведене у серији молби страних радника као засебни предмети (од дјел. бр. 502/26 до 518/26).

(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 3/4)

519/26 Раднички повјереници у "Дестилацији дрва д. д." Теслић 28. фебруара 1926. извјештавају да је предузеће подузело снижавање надница, чиме су прекршили колективни уговор из претходне године. Управа предузећа 8. марта објашњава да је у ствари смањила "абнормално веће" плате осморици радника ложионице.

(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 3/4)

528/26 Стругара Дрвар ("Шипад") 1. марта 1926. јавља да су примили на посао двојицу нових циркулариста.

(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 3/5)

537/26 Преписка у вези са казном против парне пилане "Шипада" у Добрљину због непрекидног радног времена без паузе за раднике; посљедњи допис примљен 8. марта 1926.

(Писано латиницом и ћирилицом, машински и ручно; фол. 2/4)

542/26 Дана 12. фебруара 1926. у Бањалуци службеник Инспекције рада препоручује инспектору да казни Петра Вагнера, коларског мајстора, због малтретирања свог помоћника Франца Охлија.

(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 1/2)

543/26 Фабрика дувана у Бањалуци 8. марта 1926. упућује списак радника по одјељењима са акордима и платама – стање за мјесец фебруар текуће године.

(Писано ћирилицом, машински и ручно; лист великог формата)

548/26 Подружница Савеза монополских радника при Фабрици дувана у Бањалуци 9. марта 1926. упућује представку поводом отпуштања радника у тој фабрици. Посебно су отпуштани радници из породица у којима још неко ради у том предузећу, што се посебно осјетило у отпуштању радница. Управа тврди да је редукација оправдана из пословних разлога.

(Писано ћирилицом и латиницом, машински и ручно; фол. 2/2)

568/26 Стругара Дрвар ("Шипад") шаље 18. марта 1926. обавијест да је примила као шегрта Вељка Провиђала.

(Писано латиницом, машински; фол. 1/1)

576/26 Преписка са Фабриком дувана од 22. марта 1926. поводом тврдње тројице радника да су неоправдано отпуштени.

- (Писано ћирилицом, ручно; фол. 1/2)
- 604/26   Фабрика целулозе Дрвар 29. марта 1926. тражи радничку легитимацију за циркуларисту Михајла Кнежевића.
(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 1/1)
- 611/26   "Индустријска заједница д. д." Омиш – филијала Бањалука 31. марта 1926. доставља уговоре са шегртима Стјепаном Мајкићем и Бранком Паламетом (нису приложени).
(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 1/2)
- 617/26   "Укрина" Дервента 12. априла 1926. подноси податке о циркуларисти Антону Андријанићу.
(Писано латиницом и ћирилицом, машински и ручно; фол. 4/6)
- 622/26   "Индустријска заједница д. д." Омиш – филијала Бањалука 12. априла 1926. јавља да се у њиховој творници сукна ради "већ неколико мјесеци по 9 сати дневно", и то шест (6) ткалаца, који су пристали на то радно вријеме јер раде на акорд и притом зарађују 25–35% више од дневнице. Двојица радника који су се жалили Инспекцији нису пристали на то, али остали јесу.
(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 1/2)
- 629/26   Фабрика дувана Бањалука 7. априла 1926. упућује списак радника по одјељењима са акордима и платама – стање за мјесец март текуће године.
(Писано ћирилицом, машински и ручно; лист великог формата)
- 655/26   Стругара Дрвар ("Шипад") 12. априла 1926. доставља статистички преглед за 919 радника и службеника, груписаних на списку по годинама старости. Радника до 18 година ради 105, оних између 18 и 60 година 805, а девет уполсника су старији од 60 година.
(Писано ћирилицом и латиницом, машински и ручно; фол. 2/3)
- 656/26   Раднички повјереници из "Шипадове" пилане у Дрвару 8. априла 1926. упућују пријаву против управе, која је присилила браваре и електричаре да раде између 10 и 14 сати дневно, а недељом 10 сати, при чему им не плаћа прековремени рад у додатном износу од 50%. Инспектор предузећу упућује опомену.
(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 1/2)
- 657/26   Окружни уред за осигурање радника 9. априла 1926. просљеђује притужбу Луке Пролића, радника из села Тријебово код Мркоњић Града, против Душана Живковића, због неплаћања договорених оба-

веза.

(Писано ћирилицом и латиницом, машински и ручно; фол. 1/2)

- 665/26 Упит упућен 19. априла 1926. поглавару Градског среза Бањалуке у вези са жалбом Суље Бегића, који је оштећен усљед неплаћања уговорених обавеза за рад у кафани Мухамеда Зембе током 23 ноћи Рамазана. Како се испоставило да је Бегић једини радио на послуживању, док је Зембо у то вријеме "утјеривао пинку на разне игре карата", инспектор тражи да Зембо плати оно што је дужан и да га се казни због кршења уредби.
(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 3/6)
- 667/26 "Шипад" Добрљин 14. априла 1926. тражи дозволу за десеточасовно радно вријеме, у складу са договором са запосленима. Дозвола је издата.
(Писано латиницом и ћирилицом, машински и ручно; фол. 2/3)
- 674/26 "Шипад" Дрвар, Дирекција жељезница, 15. априла 1926. доставља списак страних радника запослених у предузећу, њих 36.
(Писано ћирилицом, машински и ручно; фол. 2/3)
- 1148/26 Стругара Дрвар ("Шипад") доставља 22. октобра 1926. уговор о шегртовању за Бојана Морачу.
(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 1/2)
- 1149/26 Пилана Милана Н. Јовановића 27. октобра 1926. јавља да обучава за рад на циркулару двадесетпетогодишњег Лазу Стојановића.
(Писано латиницом и ћирилицом, машински и ручно; фол. 1/2)
- 1156/26 "Босна-боа" доставља 15. новембра 1926. кратку информацију о надгледнику Алији Тељиговићу.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/2)
- 1160/26 Фабрика дувана Бањалука 5. новембра 1926. упућује списак радника по одјељењима, са акордима и платама – стање за мјесец октобар текуће године.
(Писано ћирилицом, машински и ручно; лист великог формата)
- 1161/26 "Босна-боа" 22. новембра 1925. одговара на притужбе Пере Видовића, који је као сезонски радник, према одговору, радио слабо и чинио разне неправилности и прекршаје.
(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 1/2)
- 1165/26 Кратак допис Окружног уреда за осигурање радника од 7. новембра 1926, којим се најављује истрага о погибији Ибрахима Пушкара,

- радника "Босна-боа".
(Писано латиницом и ћирилицом, машински и ручно; фол. 1/2)
- 1172/26 Притужба од 12. новембра 1926. бившег вршиоца дужности архивара у Фабрици дувана, Новака Борака, којом тражи накнаду за вријеме када је био суспендован и суђен, а затим ослобођен оптужби.
(Писано ћирилицом и латиницом, ручно; фол. 1/2)
- 1173/26 "Босна-боа" 29. новембра 1926. просљеђује извјештај Шумске манипулације Борја о отказу датом озлијеђеном Неџибу Имамовићу.
(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 2/4)
- 1177/26 Преписка и записници о несрећи која се догодила 30. октобра 1926. када је на шумској жељезници у власништву "Босна-боа" прегажен Иван Кезић из Буцака.
(Писано ћирилицом и латиницом, машински и ручно; фол. 10/13)
- 1179/26 Преписка о жалби радника фирме "Шипад" Дрвар од 14. новембра 1926. због лошег стања у баракама, које су нехигијенске и нездраве.
(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 5/8)
- 1184/26 Пријава о повреди на раду у Државним жељезницама, на станици Босански Нови, која се десила 1. новембра 1926, када је приликом утовара робе повријеђен кочничар Иван Радман.
(Писано латиницом, ручно; фол. 1/2)
- 1185/26 Пријава о повреди на раду у Државним жељезницама, на станици Босански Нови, која се десила 1. новембра 1926, када је приликом утовара робе повријеђен кочничар Иван Радман.
(Писано латиницом, ручно; фол. 1/2)
- 1186/26 Момчило Пајић 18. новембра 1926. пријављује нестанак радничке књиге.
(Писано латиницом, ручно; фол. 1/2)
- 1187/26 Концепти дописа од 18. новембра 1926. у вези са неисплаћивањем наднице Фрањи Фишеру.
(Писано латиницом, ручно; фол. 2/3)
- 1189/26 Концепт дописа предузећу "Босна-боа" од 19. новембра 1926, којим се траже информације о отпуштању радника у том предузећу. "Босна-боа" 4. децембра 1926. извјештава да је отпуштено 99 радника, од чега је било девет својевољних отказа.
(Писано латиницом, машински и руком; фол. 2/3)

- 1191/26 "Нашичка" Г. Подградци 20. новембра 1926. пријављује смрт радника Антона Старчевића, који је "пао у нужник, утопио се и умро".
(Писано латиницом, машински; фол. 1/1)
- 1196/26 "Сингер шиваћи стројеви – Борн" (Bourne & Co. New York) Бањалучка у преписци са Инспекцијом рада у вези са потраживањем раднице Зоре Гајић од 3. септембра 1926.
(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 6/9)
- 1209/26 "Нашичка" Г. Подградци 26. новембра 1926. пријављује смртни случај који се десио приликом рушења стабала. Погинуо радник Тривун Павић.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/1)
- 1212/26 Концепт дописа за "Босна-боа" од 27. новембра 1926. у вези са неисплаћивањем наднице раднику Кузману Милићевићу.
(Писано латиницом, ручно; фол. 1/2)
- 1213/26 Рудолф Коцијан, књиговођа "Индустријске заједнице", 22. новембра 1926. тражи ургенцију ради исплате хонорара од стране Велимира Мишковића и Васе Бокоњића из Бањалуке.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/2)
- 1217/26 Представке Петра Пешевића од 2. децембра и Јуре Јакића од 6. децембра 1926. у вези са потраживањима према браћи Весели, подузетницима испред фирме "Босна-боа".
(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 6/10)
- 1229/26 Извјештај Жандармеријске станице Добрљин од 19. новембра 1926. о смртном случају у којем је настрадао радник Спасоје Бундало. Он је погинуо на индустријском пружном колосијеку, усмрћен покретом вагона који су достављени за потребе фирме "Шипад". Констатује се да је његова несмотреност крива за смрт, јер се неовлаштено и по свом нахођењу кретао преко пруге.
(Писано ћирилицом, машински; фол. 1/2)
- 1234/26 Преписка са фирмом "Босна-боа" од 21. децембра 1926. у вези са притужбама двојице радника због неизмирења обавеза.
(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 2/3)
- 1236/26 Преписка на основу притужбе радника Љубомира Мајсторовића од 8. децембра 1926. за неисплаћено дуговање од стране послодавца Драгутина Шошића.
(Писано латиницом и ћирилицом, машински и ручно; фол. 2/3)

- 1237/26 Притужба радника Ханса Загорјана (?) из Љешљана од 4. децембра 1926.
(Писано латиницом, ручно, на словеначком, нечитко; фол. 2/3)
- 1238/26 Концепт дописа поглавару Среза Б. Градишка од 8. децембра 1926. у вези са притужбом Јове Пашалића против трговца Лазара Миливојевића због оспореног отказа.
(Писано латиницом, ручно; фол. 1/2)
- 1239/26, 1240/26, 1241/26 Концепт дописа предузећу "Босна-боа" од 9. децембра 1926. у вези са исплатама и обавезама радника који су радили на радилиштима у Врлет-поток и Крушеву брду.
(Писано латиницом и ћирилицом, машински и ручно; фол. 7/7)
- 1247/26 Фабрика дувана Бањалука 8. децембра 1926. упућује списак радника по одјељењима, са акордима и платама – стање за мјесец новембар текуће године.
(Писано ћирилицом, машински и ручно; лист великог формата)
- 1250/26 Допис Среском поглаварству Сарајево од 15. децембра 1926. којим се потражује наплата дуга од послодавца Фрање Бартека, тесарског подузетника, раднику Томи Блажевићу, који је био упуслен на изградњи моста у Клашницама од фебруара до маја 1926. године.
(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 1/1)
- 1251/26 Допис Поглавару Сеоског среза Бањалука од 15. децембра 1926. којим се потражује наплата дуга од послодавца Габријела Франца, ковачког мајстора из Маховљана, за радника Бартола Бурњака, којег је упошљавао 56 дана, од чега му је остао дужан дневнице за 34 дана.
(Писано латиницом и ћирилицом, машински и ручно; фол. 1/2)
- 1252/26 Концепт дописа великом жупану Врбаске области од 15. децембра 1926. у вези са радником који је запослен у каменолому у Турском Макљеновцу код Добоја.
(Писано латиницом, ручно; нечитко; фол. 1/2)
- 1254/26 Концепт дописа Дирекцији пошта и телеграфа од 15. децембра 1926. у вези са неисплаћивањем плате радницима.
(Писано латиницом, ручно; фол. 1/2)
- 1257/26 Притужба радника Миће Милића од 16. децембра 1926. на акорданте предузећа "Шипад" Оштрел, Јована Паспаља и Лазара Милића, уз одговор управе.

(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 1/2)

- 1259/26 Кројачки мајстор Мартин Зала из Бањалуке 13. децембра 1926. тражи да шегрт Матилда Леви одради посљедњи уговорени мјесец прије издавања "поуковне свједоцбе", на шта инспектор рада одређује 15 дана. Приложен уговор о шегртовању.
(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 2/3)
- 1272/26 Окружни уред за осигурање радника доставља информацију 27. децембра 1926. о покретању казненог поступка против послодавца Х. Исака Пољокана и синова због непријављивања намјештеника Мехмеда Плићанића.
(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 2/3)
- 1276/26 Преписка од 22. децембра 1926. у вези са жалбом зидара Рудолфа Емилија против грађевинског предузимача Суљаге Салихагића из Бањалуке. Жалба је настала у вези са градњом пута на Крчмарицама.
(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 2/3)
- 1277/26 Преписка од 22. децембра 1926. у вези са жалбом зидара Луиђија Бертотија (Luigi Bertoti) због неисплаћивања дневнице од стране Ђорђа Стричевића.
(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 2/3)
- 1280/26 Радничка комора за БиХ 18. децембра 1926. образлаже жалбу Ивана Павлака из Новог Сарајева, чији је син Мирко радио као шегрт код Фрање Габриела у Маховљанима, при чему га послодавац није исплатио за два мјесеца, давао му друге послове, а није му издао ни свједочанство о обуци. Затим га је предао на посао ковачу Карлу Шмиту, који му такође није платио зарађене наднице нити га је пријавио код Окружног уреда за осигурање радника.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/2)
- 1290/26 "Босна-боа" 27. децембра 1926. доставља списак циркулариста за које тражи издавање легитимација: Анто Јосиповић, Сулејман Хазнадар, Нико Матић и Алојз Зиглер (Alois Siegler).
(Писано латиницом, машински; фол. 1/2)
- 1291/26 Окружни уред за осигурање радника тражи 22. децембра 1926. податке о упослењу шегрта Анте Лопића, могуће код Државне намјесничке апровизације, ако не у Бањалуци, онда на другом мјесту. Инспектор рада извјештава 29. децембра 1926. да је исти био запослен код Државне набављачке задруге.

(Писано ћирилицом и латиницом, машински и ручно; фол. 1/2)

- 1292/26 Пријава несрећног случаја који се десио 2. децембра 1926. на жељезничкој станици Бањалука – Предграђе приликом слагања прагова за одржавање пруге.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/2)
- 293/27 Стругара у Дрвару ("Шипад") 26. марта 1927. поново тражи извјештај о извршеној казни коју је по жалби поништило МСП.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/2.)
- 27/28 "Босна-боа" 11. јануара 1928. тражи дозволу за увођење ноћне смјене у трајању од 4 до 6 недеља.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/2)
- 47/28 "Нашичка д. д." Г. Подградци 19. јануара 1928. саопштава да је у сваком њиховом погону радно вријеме осам сати, осим код ложача, који због природе посла раде један до два сата дуже; продужења радног времена се постављају у договору са радницима, уз прописану доплату од 50%.
(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 1/2)
- 131/28 Жалба грађевинског пословође Виктора Гргурина из Теслића од 8. фебруара 1928. у своје име и име радника који седам мјесеци нису добили плату од послодавца Симе Крстића.
(Писано латиницом, ручно; фол. 1/2)
- 132/28 Концепт дописа Грађевинској секцији од 9. фебруара 1928. о задужењу предузимача Јозе Клиндића ради исплате радницима.
(Писано латиницом, ручно; фол. 1/1)
- 154/28 Фрагмент дописа директора Фабрике дувана у вези са отпуштањем радника због крађе дувана, примљен 20. фебруара 1928.
(Писано ћирилицом и латиницом, ручно; фол. 1/1)
- 157/28 Индустрија и експортна трговина дрва "Драги Павловић" из Сушака, са шумском манипулацијом и парном пиланом у Добрљину, 21. априла 1928. одговара на упуте Инспекције рада од 16. фебруара о постављању радничких барака тако да буду заштићене од јаких вјетрова. Бараке су грађене "од чврстих брвана" и налазе се на мјестима која су заштићена од вјетра.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/1)
- 159/28 "Нашичка д. д.", Управа у Г. Подградцима, одговара 29. фебруара 1928. на упуте од 16. фебруара о постављању радничких барака.

Бараке су, према допису, заштићене од вјетра, чврсто грађене, али не могу бити зидане, за разлику од радничких кућа у вароши, јер се користе само неколико мјесеци, до премјештања на другу локацију.

(Писано латиницом, машински; фол. 1/2)

161/28 "Босна-боа" одговара 9. марта 1928. на упуте Инспекције рада од 16. фебруара 1928. и информисе Инспекцију да неће слати извјештај о "притиску и брзини вјетра" јер немају "справа, а ни људи за тај посао".

(Писано латиницом, машински; фол. 1/1)

162/28 Упуте Инспекције рада од 16. фебруара 1928. којим се налаже предузећима која се баве експлоатацијом шуме да, у складу за потребом спречавања учесталих несрећа на шумским радилиштима услед тропности радничких барака, приликом постављања барака воде рачуна о јачини вјетрова, те да их постављају на равној површини. Тражи се и статистички извјештај о јачини вјетрова на подручју рада и савјетује да радничке куће буду зидане. Испод дописа се налази списак седам (7) предузећа којима су достављене ове упуте.

(Писано латиницом, машински; фол. 1/1)

163/28 Упуте од 16. фебруара 1928. године (види 162/28); допис прослијеђен на знање Окружном уреду за осигурање радника у Бањалуци.

(Писано латиницом, машински; фол. 1/1)

167/28 "Нашичка д. д." 12. марта 1928. извјештава да у њиховој љуштионици "раде свега три раднице", Адела Ђаконели, Алија Калабић и Милица Бига, те да "наведене раднице апсолутно не силимо да раде него оне раде од властите воље, те се напротив жале ако им се посао ускрати". Допис је у вези са жалбом Милице Биге. У предмету недостаје један (1) наведени прилог.

(Писано латиницом, машински; фол. 1/2)

168/28 "Босна-боа" 21. фебруара 1928. доставља информацију о погибији Мехмеда Куленовића из Б. Костајнице на радилишту Крушево брдо.

(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 1/1)

174/28 Жалба радника Јосипа Веселог од 23. фебруара 1928. на браћу Весели, акорданте у фирми "Босна-боа". Управа је жалбу ријешила у његову корист.

(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 2/3)

202/28 Концепт дописа "Дестилацији дрва д. д." Теслић од 8. марта 1928, којим се даје дозвола за прековремени рад.

- (Писано латиницом, ручно; фол. 1/2)
- 222/28   Доставница уговора о шегртовању Петра Хазелмана у фирми "Усо-
ра" Добој од 10. марта 1928. године. Уговор није приложен.
(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 1/1)
- 246/28   Препис Рјешења поглавара Градског среза Бањалука од 24. марта
1928, којим се налаже бањалучком подузетнику Суљи Газићу да
раднику Вицентију Завадли из Дервенте исплати дуг од 315 динара
на име плате.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/2)
- 249/28   Информација Механичке ткаонице "Укрина" из Дервенте од 30. мар-
та 1928. о броју радника (укупно 180) и њихој старосној доби.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/1)
- 254/28   Попис радника Фабрике штапова у Дервенти од 30. марта 1928:
укупно 24 радника, од којих једна радница; сви изнад 18 година ста-
рости.
(Писано ћирилицом, руком; фол. 1/1)
- 268/28   Група трговачких помоћника из Дрвара 2. априла 1928. упућује при-
тужбу на "једну групу неквалификованих трговаца" која покушава
да оспори Уредбу о десетчасовном радном времену трговачких рад-
њи, иначе прихваћену од становника као и од "већег дијела квали-
фикованих трговаца, који имају већег разумијевања о социјалном
животу".
(Писано ћирилицом и латиницом, машински и ручно; фол. 1/2)
- 332/28   Радничка комора за БиХ 12. маја 1928. доставља мишљење по пита-
њу Уредбе о отварању и затварању радњи.
(Писано латиницом и ћирилицом, машински и ручно; фол. 2/2)
- 333/28   Окружни уред за осигурање радника 5. маја 1928. доставља теле-
грам о несрећном случају Саве Мракића. Телеграм није приложен.
(Писано латиницом, машински; фол. 2/1)
- 337/28   Окружни уред за осигурање радника 2. маја 1928. шаље упит по
предмету одобрења прековременог рада за фирму "Нашичка д. д." Г.
Подградци, чија се управа позива на одобрење Инспекције рада, али
наводи други временски период.
(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 1/1)
- 349/28   Налог од 12. маја 1928. којим се од Фабрике целулозе Дрвар
("Шипад") тражи да се "осовине између цилиндра за сортирање

дрвета обложе непокретним оклопима", уз редовно подмазивање и чишћење у тренуцима мировања погона.

(Писано латиницом, машински; фол. 1/1)

351/28 Допис Фабрике целулозе Дрвар ("Шипад") од 23. маја 1928. у коме се каже да ће у погледу "изведбе хваталке у дизалицу" сачекати долазак инспектора рада Виличића, а да ће у међувремену на дизалицу ставити браву са кључем.

(Писано латиницом, машински; фол. 1/1)

367/28 Информација МСП од 12. маја 1928. о ступању на снагу Уредбе о отварању и затварању трговачких и занатских радњи.

(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 1/2)

405/28 Допис фирме "Нашичка д. д." Г. Подградци од 8. јуна 1928. у вези са притужбом предузимача Цвије Нишовића.

(Писано латиницом, машински; фол. 1/1)

433/28 Управа Шегртског фонда у Београду 16. јуна 1928. подноси пријаву против казанције из Приједора Бошка Медића и његовог брата Драге, који је тешко озлиједио шегрта Предрага Никодијевића из Крњева (Србија). Инспектор рада кажњава мајстора са 300 динара.

(Писано ћирилицом и латиницом, машински и ручно; фол. 4/4)

455/28 Радничка комора за БиХ 23. јуна 1928. упућује жалбу на предузеће "Нашичка д. д." у Г. Подградцима због непоштовања хигијенских и техничких заштитних мјера и неправилности при довођењу страних радника.

(Писано ћирилицом, машински; фол. 1/1)

466/28 Радничка комора за БиХ 27. јуна 1928. доставља приједлоге по питању отварања и затварања трговачких и занатских радњи на територији Босне и Херцеговине (види наредни предмет).

(Писано латиницом, машински; фол. 1/1)

467/28 Мишљење Радничке коморе за БиХ у вези са Уредбом о отварању и затварању радњи и радном времену помоћног особља, упућено 26. јуна 1928. године.

(Писано ћирилицом и латиницом, машински; фол. 4/4)

468/28 Фрагмент дописа комесара Градске општине Бањалука у вези са притужбом грађевинског радника на добијени отказ, примљен 26. јула 1928.

(Писано латиницом, ручно; фол. 1/1)

- 469/28 Предузеће "Босна-боа" јавља 13. јуна 1928. да радник Петар Чурић, који је упутио жалбу због умањеног износа болничке потпоре, разлику може добити код Окружног уреда за осигурање радника.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/1)
- 766/28 Записник инспектора рада од 5. новембра 1928. о увиду у просторије Фабрике дувана намијењене за радничку паузу за оброк. Утврђено је да око 400 радника паузу проводи у недовољно вентилираним и опремљеним просторијама, а да они који пуше то раде у подруму који је влажан и мрачан. Препоручује се проширење и хигијенска адаптација просторија, а да се пушење дозволи у дворишту.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/2)
- 827/28 "Босна-боа" извјештава 28. децембра 1928. да је обуставила ноћни погон, а да је повјеренику из ложионице Бошку Црномарковићу дат отказ пошто није хтио да прихвати премјештај.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/1)
- 1928-02-08 Записник састављен 8. фебруара 1928. у канцеларији Стругаре у Добрљину ("Шипад") о проведеном гласању радника запослених у пилани, машинском погону и складишту балвана. Од 279 радника гласало је 256; за десетчасовно радно вријеме гласало је 228 (89%), а за седмоипочасовно 28 (11%) радника.
(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 1/1)
- 1928-02-23 Казнени лист против Ахмета Шарића, трговца из Б. Новог, од 23. фебруара 1928, по члану 20 Закона о заштити радника.
(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 1/1)
- 1928-04-23 Пријава полицијске страже у Б. Новом од 23. априла 1928. против конобарице Резике Крњајић и власника хотела "Америка" Пере Јанковића због вријеђања и злостављања радника на обуци Игњаца Бакше.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/1)
- 1928-07-02 Фрагмент дописа Трговачке и обртничке коморе за БиХ (њихов број 2666/28) од 2. јула 1928. у вези са Уредбом о отварању и затварању радњи и радном времену помоћног особља.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/1)
- 1928-001 Списак радника запослених у предузећу "Нашичка д. д." Г. Подградци по одјељењима и фрагмент налаза комисије за преглед предузећа.
(Писано латиницом, машински; фол. 3/3)

- а. ј. 4**   **Радничке акције, штрајкови и синдикати**
- број**   **Опис докумената (предмета)**
- 521/26   Резолуција Протестне скупштине Савеза приватних намјештеника Југославије од 28. фебруара 1928. у Бањалуци против кршења уредби о забрани рада недељом.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/2. Издвојено из АРСБЛ, 207, бр. 305)
- 550/26   Централа Општег радничког савеза у Загребу 16. марта 1926. просљеђује препис дописа управа предузећа Нашичка творница танина и паропиле д. д. Загреб и Импрегнација дрва, електрична пилана и млин д. д. Карловац–Загреб поводом најаве снижења надница за 15%, уз приједлог да се рок за прихватање редукције одгоди на 28. март, а преговори закажу за 26. март.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/2)
- 594/26   Централа Општег радничког савеза 27. марта 1926. доставља записник преговора представника "Нашичке д. д." и представника радника о најављеном смањењу надница, а 9. априла информацију да су преговори због непостизања договора прекинути, јер радници, упркос спремности синдикалаца и повјереника на уступке, не прихватају било каква смањења.
(Писано латиницом, машински; фол. 4/4)
- 671/26   Савез приватних намјештеника – Подружница Бањалука, 18. априла 1926. констатује закључке са састанка представника приватних намјештеника, којим се протестује против сталних кршења уредби о радном времену трговачких и занатских радњи, при чему поглавар Градског среза дјелује наруку власницима радњи.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/2. Издвојено из АРСБЛ, 207, бр. 308)
- 149/28   Допис Мјесног међуструковног одбора Уједињеног радничког синдикалног савеза Југославије у Бањалуци од 23. јануара 1928, којим се тражи да се поступи према приложеној резолуцији (не налази се у склопу предмета) и "да се спречи сваки даљни рад на штету чланова радничких установа", на првом мјесту Мјесног међуструковног одбора.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/2)
- 209/28   Извјештај Инспекције рада од 8. марта 1928. о штрајку радника на Одјељењу утовара и истовара пиланског материјала у предузећу "Нашичка д. д." Г. Подградци. Педесет шест (56) радника тог одјела ступило је у штрајк 2. марта 1928. године (у предузећу је укупно

запослених 1082) и тражило повишицу од 50%. Управа је понудила 20% и дала рок до 10. марта да се одлуче; у супротном, запослиће нове раднике по понуђеној тарифи.

(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 2/3)

553/28 Кратка преписка са предузећем "Дестилација дрва д. д." о штрајку рудара, који је трајао од 8. до 18. августа 1928.

(Писано латиницом и ћирилицом, машински; фол. 2/3)

а. ј. 5 Раднички повјереници

број Опис докумената (предмета)

97/25 Концепт дописа фирми "Босна-боа" од 17. фебруара 1925. у вези са отпуштањем радничког повјереника Мује Дужновића.

(Писано латиницом, ручно; фол. 1/1)

136/26 "Усора" Добој извјештава 21. јануара 1926. да су 19. тог мјесеца избрани раднички повјереници: електричар Рудолф Пећи (за мјесечно намјештене), ковач Фрањо Лемингер и зидар Никола Чаварић (за недељно намјештене), тесар Албин Ребец и бравар Драгутин Пушкаррић (за квалификоване надничаре), Салих Мехичић, Емин Дидић и Мијат Копчић (за сталне надничаре), те ковач Антон Бајнстингел и кочијаш Ибро Чабрић (за раднике Економије).

(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 1/2)

287/26 Жалба двојице радника фирме "Шипад" у Добрљину од 29. јануара 1926, којом се указује на чињеницу да раднички повјереници нису бирани од 1922. године, да се њима од тада прави потпуна сметња у раду, а да "сада је настало таквоо шиканирање радника да се издржати неможе". Тражи се помоћ Инспекције рада ради организовања избора нових радничких повјереника.

(Писано латиницом, ручно; фол. 1/2)

336/26 "Даница д. д." Б. Брод 2. фебруара 1926. доставља списак радничких повјереника који су избрани 28. јануара: Рајнхард Тот (Reinhardt Toth), Фрањо Шкоп (Skopp), Алија Исламовић, Даница Маргета и Иван Банац као замјеник.

(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 1/2)

388/26 Раднички повјереници "Босна-боа" 2. фебруара 1926. јављају да су два дана раније одржани избори повјереника; изабрано их је дванаест: Раде Тегелтија, Јозеф Ланг, Илија Мршић, Адолф Јеринг, Лазар

Поповић, Емин Бурзић, Анто Морић (или Молић), Омер Џихић, Анто Јаковљевић, Маријан Марушић, Јаков Сајц (?) и Мурат Бушић.
(Писано латиницом, ручно; фол. 1/2)

- 533/26 Општи раднички савез 5. марта 1926. саопштава да су 18. фебруара одржани избори за радничке повјеренике у предузећу "Дестилација д. д." Теслић. Изабрани су, за фабрику: Фрањо Вањур (предсједник), Петар Келава, Сејдо Володер, Мато Марела, Теодор Дудић, Фрањо Кусли, Ханид Ботић, Суљо Кахвић и Фрањо Жупанчић; за парну пилану: Штефан Дракслер, Тадија Чутура, Мирко Бочкај и Томо Маркотић.
(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 1/1)
- 610/26 Достављен 2. априла 1926. списак радничких повјереника изабраних за ту годину у Стругари у Дрвару ("Шипад"), њих једанаест: Миле Маркановић, Срећко Батар, Ђуро Петровић, Милош Миливојац, Обрад Бајић, Обрад Кнежевић, Михајло Бањац, Симо Крнета, Давид Кнежевић, Блаже Грубор и Стеван Бањац.
(Писано латиницом, ручно; фол. 1/2)
- 675/26 "Босна-боа" Бањалука 20. априла 1926. доставља препис дописа радничких повјереника којим се отказује колективни уговор.
(Писано латиницом, машински; фол. 2/2)
- 1927-001 Извјештај Изборног одбора за радничке повјеренике у предузећу "Нашичка д. д." Г. Подградци. У одбор су бирани Иван Вранић и Стојан Луштица.
(Писано латиницом, ручно; фол. 1/2. Недатирано)
- 26/28 Обавијест о избору шест радничких повјереника у непознатој фирми од 10. јануара 1928. године. Бирани су: Анте Бајнштингел (Weinschtengel), Анте Јелеч, Салих Мехичић, Фрањо Копчић, Емин Диндић и Авдо Бешлагић. Присуствовао и "представник политичке власти" Петар Петровић.
(Писано латиницом, ручно; фол. 1/1)
- 45/28 "Шипад" Добрљин 17. јануара 1928. извјештава да су за радничке повјеренике у том предузећу изабрани: Драгомир Комљеновић (творница сандука), Стојан Грујић, Милан Галоња (пилана), Иво Кнежевић (складиште балвана), Адалберт Колер (радиона), Љубан Грујић и Милош Грбић (складиште дасака).
(Писано латиницом, машински; фол. 1/1. Издвојено из АРСБЛ, 207, бр. 335)
- 46/28 "Дестилација д. д." Теслић 31. јануара 1928. извјештава да су за рад-

- ничке повјеренике у том предузећу изабрани Иван Рупчић, Јозеф Кајзер, Мартин Бркић и Фрањо Барић, а за њихове замјенике Андрија Герман, Богдан Поповић, Јуре Бан и Лука Бан. Такође обавјештавају да раде по новом радном времену од 16 сати дневно, са двије смјене по 8 сати.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/1. Издвојено из АРСБЛ, 207, бр. 336)
- 55/28   Механичка ткаоница "Укринa" Дервента 30. јануара 1928. извјештава да су изабрани у тој фирми сљедећи раднички повјереници: Анто Пргомет, Мирко Јелић, Ивица Данкић, Адела Леци и Милка Чарни.
(Писано ћирилицом и латиницом, машински; фол. 1/1)
- 108/28   Изборни одбор у предузећу "Даница д. д." Б. Нови 1. фебруара 1928. доставља списак изабраних радничких повјереника. Изабрани су Исмет Хаџиагић, Петар Першић, Фрањо Пети, Мухарем Диздаревић, Ђуро Нојман (Neumann) и Душан Томић као повјереници, те Мартон Тарјан, Оскар Крашковић, Јосип Пајерл (Payerl), Алија Исламовић, Петар Пјанић и Мато Крешо као замјеници.
(Писано латиницом, машински; фол. 2/2)
- 137/28   Раднички повјереници фирме "Усора" Добој 7. фебруара 1928. шаљу обавијест да су Анто Бајнштингл (?) и Салих Мехичић дали оставке на мјеста повјереника, те да су умјесто њих бирани Смајо Махмутовић и Иван Зулко. Махмутовић је потом биран за предсједника.
(Писано латиницом, ручно; фол. 1/2)
- 138/28   Раднички повјереници у предузећу "Даница д. д." Б. Брод, Исмет Хаџиагић, Петар Перишић, Фрањо Пети, Мухарем Диздаревић, Ђуро Нојман (Neumann) и Душан Томић, 8. фебруара 1928. јављају да су изабрали на мјесто предсједника Исмета Хаџиагића, а на мјесто секретара Петра Перишића.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/1)
- 139/28   Фирма "Мерцл и друг" из Делибашиног Села (Бањалука) 11. фебруара 1928. извјештава о избору Стипе Пуљића за представника радника.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/1)
- 153/28   Изборни одбор за радничке повјеренике у фирми "Нашичка д. д." Г. Подградци 12. фебруара 1928. обавјештава да су за радничке повјеренике изабрана сљедећа лица: Никола Вучковац, Адам Хајценредер (Heizenreder), Паво Зајдл (Seidl), Милан Кулунџић и Милан Ђукановић.

(Писано ћирилицом и латиницом, ручно; фол. 3/4)

- 167/28 Савез приватних намјештеника – Подружница Г. Подградци 28. марта 1928. шаље ургенцију ради потврде "листе наших повјереника".
(Писано латиницом, ручно; фол. 1/1)
- 169/28 Изборни одбор у предузећу "Нашичка д. д." Г. Подградци у извјештају који је достављен 22. фебруара 1928. јавља да је изабран одбор који сачињавају четворица најстаријих од 96 запослених намјештеника у предузећу, и то Иван Вранић, Стјепан Луштица, Малес (?) Баје и Јосип (нечитко), те да ће се одржати избор радничких повјереника.
(Писано латиницом, ручно; фол. 1/2)
- 170/28 Централна управа фирме "Шипад" у Сарајеву 18. фебруара 1928. извјештава да је 10. јануара у Стругари у Добрљину извршен избор радничких повјереника, праћен 8. фебруара гласањем за продужење радног времена на 10 часова. Од 279 радника, гласало 256, од чега 228 (89%) за, а 28 (11%) против продужења.
(Писано ћирилицом, машински; фол. 1/1)
- 223/28 Информација о избору радничких повјереника фирме "Дестилација дрва д. д." Теслић, послана 11. марта 1928. године.
(Писано латиницом, ручно; фол. 1/1)
- 239/28 Информација од 20. марта 1928. да су при Самостану "Марија Звјезда" код Бањалуке изабрани сљедећи раднички повјереници: Иван Рапо, Иван Танковић и Стипо Розић.
(Писано латиницом, ручно; фол. 1/1)
- 248/28 Оглас о избору радничких повјереника у Руднику Љубија од 21. марта 1928. За повјеренике су изабрани: Јосип Клеончић (предсједник), Душан Тубић, Јуро Гргић, Божо Баленовић, Драгутин Јакара, Маријан Чајкушић, Ернес Реш (за намјештенике), Триво Богдановић, Јосип Мастњак, Андрија Антић, Стјепан Јосић, Владимир Тихосуп, Миле Кнежевић и Јово Добријевић (за Сухачу). За замјенике су изабрани: Јосип Халуца, Илија Петровић, Јосип Пфајфер, Стјепан Илић, Анто Антић, Михајло Кнез, Младен Демрец, Павао Јакић, Стипо Ловрић, Стипо Ривић III, Иво Антић II, Ибрахим Алишић, Смајо Јусуфовић и Марко Богуновић.
(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 1/2)
- 290/28 Раднички повјереници парне пилане у фирми "Дестилација дрва д. д." Теслић 18. априла 1928. обавјештавају о обављеним изборима.

На мјесто бивших повјереника, Мартина Бркића, Јуре Бана и Фрање Банића, изабрани су Анто Чутура, Мато Прањић и Стипо Дувњак; поново је биран Лука Бан.

(Писано латиницом, ручно; фол. 1/1)

543/28 Одговор радничких повјереника из непознате фирме од 7. августа 1928. којим се тражи повлачење одлуке Инспекције рада, за коју се сматра да је донесена на захтјев управе а против воље радника, и потврда одлуке двије трећине радника о привременом престанку мандата повјереника Илије Мршића и Јосипа Земана.

(Писано латиницом, машински; фол. 1/1. Издвојено из АРСБЛ, 207, бр. 348.)

831/28 Информација од 29. децембра 1928. о избору радничких повјереника у фирми "Усора" Добој.

(Писано латиницом, ручно; фол. 1/1)

а. ј. 6 Цијене намирница и наднице

број Опис докумената (предмета)

230/21 Котарска испостава у Дрвару 16. априла 1921. доставља податаке о погонима фирме "Шипад". Приложени су исказ надница и цијена животних намирница у Дрвару за прво тромјесечје и исказ цијена и надница у Оштрељу за мјесеце март и април.

(Писано ћирилицом и латиницом, машински; фол. 4/4)

1134/25 Цјеник животних намирница у граду Бањалуци за новембар 1925.

(Писано латиницом и ћирилицом, машински и ручно; фол. 1/2; велики формат)

7/26 Цјеник животних намирница у граду Бањалуци за децембар 1925.

(Писано латиницом и ћирилицом, машински и ручно; фол. 1/2; велики формат)

373/26 Цјеник животних намирница у граду Бањалуци за јануар 1926.

(Писано ћирилицом, машински и ручно; фол. 1/2; велики формат)

532/26 Цјеник животних намирница у граду Бањалуци за фебруар 1926.

(Писано латиницом и ћирилицом, машински и ручно; фол. 1/2; велики формат)

606/26 Цјеник животних намирница у граду Бањалуци за март 1926.

(Писано латиницом и ћирилицом, машински и ручно; фол. 1/2; велики формат)

1151/26 Цјеник животних намирница у граду Бањалуци за октобар 1926.

(Писано латиницом и ћирилицом, машински и ручно; фол. 1/2; велики формат)

- 1227/26 Цјеник животних намирница у граду Бањалуци за новембар 1926.
(Писано латиницом и ћирилицом, машински и ручно; фол. 1/2; велики формат)
- 225/28 Цјеник животних намирница у граду Бањалуци за фебруар 1928.
(Писано ћирилицом, машински и ручно; фол. 1/2; велики формат)
- 273/28 Цјеник животних намирница у граду Бањалуци за март 1928.
(Писано латиницом и ћирилицом, машински и ручно; фол. 1/2; велики формат)
- 346/28 Цјеник животних намирница у граду Бањалуци за април 1928.
(Писано ћирилицом, машински и ручно; фол. 1/2; велики формат)
- 423/28 Цјеник животних намирница у граду Бањалуци за мај 1928.
(Писано латиницом и ћирилицом, машински и ручно; фол. 1/2; велики формат)
- 813/28 Попис максималних цијена животних намирница у Срезу Бањалуци од 12. децембра 1928.
(Писано латиницом, машински; фол. 1/2)

а. ј. 7 Извјештаји о школама

број Опис докумената (предмета)

- 112/21, Предмет "Систематско узгајање обртно индустријског подмлатка":
219/21 и допис Инспекције рада свим котарским уредима надзорне области
222/21 од 25. марта 1921. године, којим се траже информације о школовању
и уопште о стању "обртног подмлатка". Одговор управитеља Шегрт-
ске школе у Б. Дубици, примљен 22. априла, са подацима о раду
школе, те о вјероисповијести, старости и одабраним занатима учени-
ка. Одговор управитеља Обртничке наобразне школе у Дервенти од
14. априла у којем се описује рад те школе.
(Писано латиницом, машински и ручно; фол. 5/8)
- 475/22 Извјештај о поласку у Вечерњу шегртску школу при Првој дјечачкој
народној основној школи у Бихаћу током марта 1922.
(Писано ћирилицом, ручно; фол. 1/2)
- 4/26 Извјештај Шегртске школе у Б. Дубици о школском поласку у
децембру 1925.
(Писано ћирилицом, машински и ручно; фол. 2/4)
- 495/26 Извјештај Шегртске школе у Б. Дубици о школском поласку у
фебруару 1926.
(Писано ћирилицом, машински и ручно; фол. 2/4)

- 529/26 Извјештај о поласку у Вечерњу шегртску школу у С. Мосту у фебруару 1926.
(Писано ћирилицом, ручно; фол. 1/2)
- 613/26 Извјештај Шегртске школе у Б. Дубици о школском поласку у марту 1926.
(Писано ћирилицом, машински и ручно; фол. 2/4)
- 616/26 Извјештај о поласку у Вечерњу шегртску школу у С. Мосту у марту 1926.
(Писано ћирилицом, ручно; фол. 1/2)
- 1158/26 Извјештај о поласку у Вечерњу шегртску школу у С. Мосту у октобру 1926.
(Писано ћирилицом, ручно; фол. 1/2)
- 1218/26 Извјештај о поласку у Вечерњу шегртску школу у С. Мосту у новембру 1926.
(Писано ћирилицом, ручно; фол. 1/2)

Vladan Vuklis

County Labor Inspection in Banja Luka (1920–1929); 1920/1929
(Finding Aid – Analytical Inventory)

Summary

County Labor Inspection in Banja Luka was *de facto* established in 1920 with the appointment of Ivan Vilicic as the county labor inspector. The first labor inspection in Bosnia and Herzegovina was founded in 1907. With the new country, the Kingdom of Serbs, Croats and Slovenes, came the new regulation and expansion of labor inspection services. The functions of labor inspections were, among other obligations, to monitor the working conditions, examine the position of the working class and its relations with the employers, keep track of work injuries and to issue work permits for foreign employees. County labor inspections ceased to exist as independent agencies when, in 1929, they became a part of their respective social policies and health services departments of the newly founded county (*banovina*) governments. The County Labor Inspection in Banja Luka survived in only two boxes of archival records, which are held in the Archives of the Republic of Srpska. This paper, therefore, serves as an assistance discovery for the record group, and contains a detailed historical annotation and an analytical list for seven (out of eight) series in the group.